

Սակայն պիտի հաւատալ, որ երիտասարդ-թիւրք կառավարութիւնը չի թուանայ այդ փորձութեան առաջ, որ սահմանադրութիւնը չի խախտել յետադիմականների գործած այս նոր սարսուղացիչ դաւի ծանրութիւնից:

ԱՄԵՆԻՅ ԱՌԱՋ ԴՊՐՈՑՆ Է ՏՕՆՈՒՄ

Պ. Աէօն հրապարակ հանեց Գուտտենբերգի հանրապետութիւնը չի խախտել յետադիմականների գործած այս նոր սարսուղացիչ դաւի ծանրութիւնից:

Կուլտուրական կեանքի 400 ամեայ յօրելեան: Այս տօնին հայ ազգն է հանդէս գալու իր անցեալով, ներկայով և ապագայով: Հայկական մարտիրոսազրութիւնը արեան մէջ յայտնի է ամբողջ աշխարհին: Հայկական մարտիրոսազրութիւնը կուլտուրական ճանապարհին յայտնի չէ նոյնիսկ իրեն հայ ժողովրդին, գոնէ ճշմարտագէտ նրա մեծամասնութեանը:

Դժբախտաբար հայ ժողովրդի պատմական դրութիւնը շատ անգամ անմասն է թողել հասարակութեան ընդարձակ խաւերին այս կամ այն կուլտուրական տօնին: Յիշեցէք հայ նշանազրերի 1500 ամեայ տօնը մանաւանդ ուսանայիցիս համար պատմական 1904 թ.:

Հայ ժողովուրդը այն ժամանակ զուրկ էր իր ամենամեծ պարծանքի, կուլտուրական ամենաառաջին գոծօնի 1500 ամեակը տօնելու մեծ հնարաւորութիւնից: Այն ժամանակ բոլորի սրտին ծանրացած կօշմարը՝ Նշանազրերի Գիւտտի տօնակատարութիւնը ակամայ սահմանափակում էր զրական շրջաններում:

Վաղը լրանում է հայ տպագրութեան 400 ամեակը:

Նշանազրերի Գիւտտ և նրանց տպագիր ձևակերպումն սերտ շաղկապւած են մէկ մէկու հետ: Եւ այսօր է, որ հայ ժողովուրդը այդ երկուսը միացրած հարազատ տօնակատարութիւն պիտի կատարի: Եւ սրանում մենք չենք կասկածում:

Տօնելու է և՛ զրականագէտը, և՛ խմբագրողը, և՛ ինտելիգենցիան, և՛ զիւղացին, առանց դասակարգի խտրութեան: Իւրաքանչիւրը իր տեսակէտով, իւրաքանչիւրը իր չափով:

Բայց համարձակում ենք ասել տօնելու է ամենից առաջ հայ դպրոցը միահամուռ ոյժով, միանման ձևով ու մի աստիճան հոգևորութեամբ:

Տառ, նշանագիր, գիրք ու դպրոց, զրանք ոսկրային կարերով շաղկապւած են մէկ զմէկու հետ ամուր, հաստատուն և յաւիտեան:

Եւ այսօր մենք հրաւիրում ենք տօնելու հայ զրի, հայ Մեսրոպի, հայ

Գուտտենբերգի հարիւրաւոր տարիների կեանքը:

Ո՞րտեղ է կուլտուրական մարդը առաջին անգամ դեռ ևս մատաղ տարիքում շփուում Գուտտենբերգի այն յայտնի Գիւտտի հետ, որի հայկական տօնակատարութեան հրաւէրն է արոււմ պ. Աէօ-ի կողմից: Անշուշտ զբարոցը, հայ դպրոցը և ահա հէնց այս պատճառով լրացող 400 ամեակը ամենից առաջ դպրոցական տօն է, զբարոցական յօրելեան:

Եւ մենք սրանով հրաւէր ենք կարգում դպրոցական աշխարհի կենդանական մարմիններին այս տօնին պաշտօնական կերպարանք տալ, համագլխին տօն դարձնել և տօնակատարութիւնն սկսել հէնց մատաղ հասակից, մանուկ սրտերում:

Թող հայ մանուկը զգայ իր հոգու ամբողջ խորութեամբ այս տօնի վերաբերումը: Թող նա ևս բաժանի մեծերի այսօրայ ոգևորութիւնը: Հայ տարեգրութիւնը նման փայլուն գծերով այնքան էլ հարուստ չէ և այսօր է, որ հայ դպրոցականը պիտի լսի իր պապերի կուլտուրական գործքերի մասին: Պատերազմների ու ճակատամարտերի ոգևորւած նկարագրութիւններ նա շատ է լսել, տանը, մօր կողքին ծերունի պապից կամ դպրոցական եղբորից:

Կուլտուրական ճակատամարտերի և քաղաքակրթական շինարարութեան մասին լսելու և լարելու է իր ուշադրութիւնը հայ մատաղ սերունդը կենտրոնական քաղաքում և այնտեղ, այն հետև սարալանջում, որտեղ նահապետական զրոյցն է իշխում և հայրենի երգը ոգևորում:

Մենք չենք կասկածում, որ նման դէպքերում շատ հայ դպրոցներ իրենց չափով մասնակից են լինում համաժողովրդական տօնակատարութիւններին և որ նրանք այս անգամ ևս հանդէս են գալու իրենց պարտքի ամբողջական գիտակցութեամբ: Մեր խօսքը պաշտօնական տօնակատարութեան մասին է, անխտիր, պարտաւորապէս, որովհետև ամենից առաջ դպրոցական տօն է այս անխտիր, առանց բացառութեան և միւս կողմից հայ դպրոցի մէջ է ամփոփւած ինքը հայ ժողովուրդը, այսօրայ կուլտուրական տօնի տէրը:

Սիւմ. Տէր-Մինասեան

ՆՈՐ ՏԱՐԵՇՐԶԱՆ—ՆՈՐ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ

Եկող օգոստոսի մէկից Թիֆլիզի թեմի ծխական դպրոցները կուսնան թեմական տեսուչ, ու մենք ի սրտէ ողջունում ենք այդ ամենակարեւոր